

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı

MÜHENDİSLİK ETİĞİ

2.HAFTA

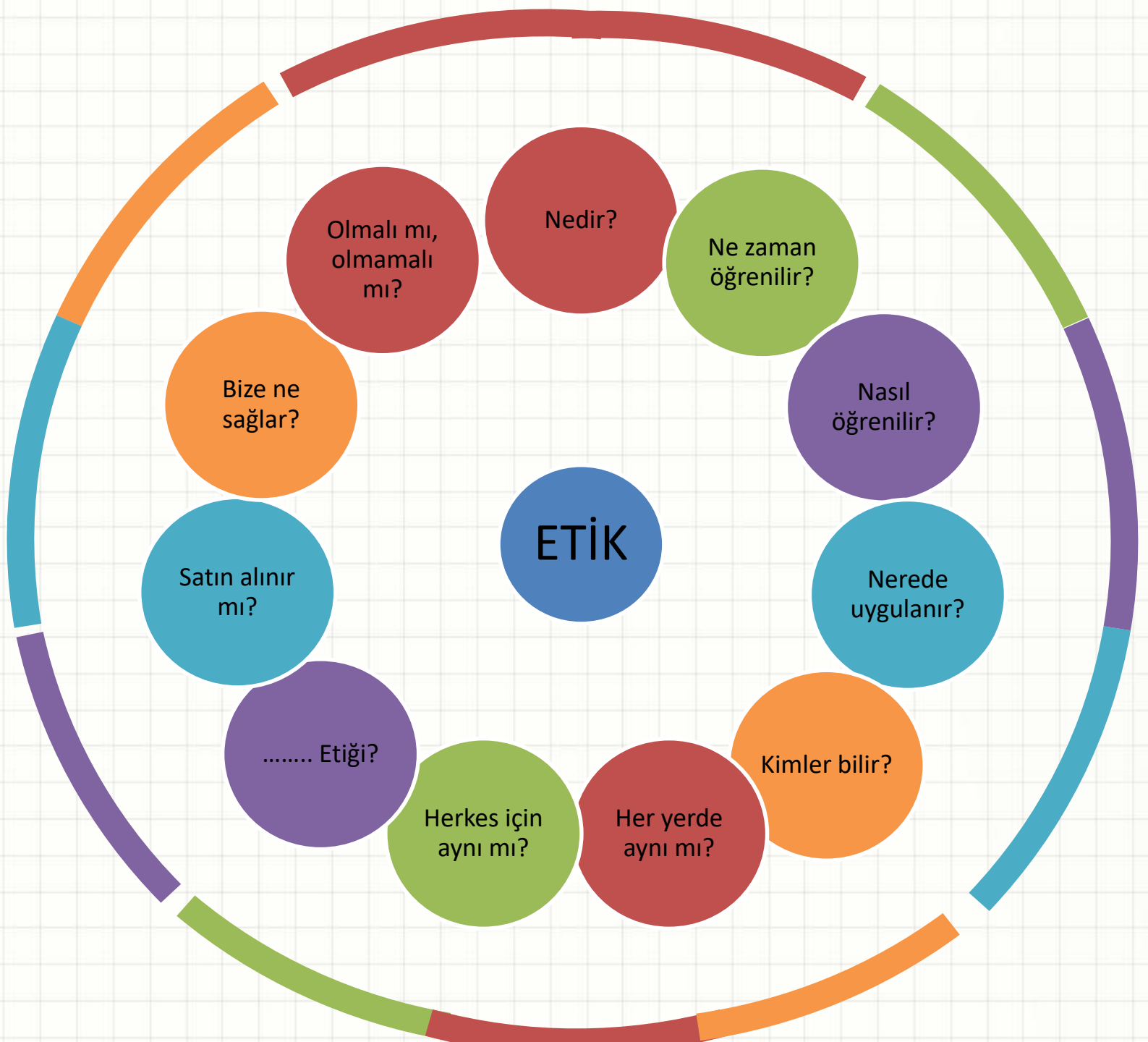
MÜHENDİSLİK VE ETİK

ÖĞR. GÖR. KORAY ÇOŞKUN

SENSE
PRINCIPLES
WORTHINESS
FAITH
MOTIVATION
RESPONSIBILITY
INTEGRITY
HONESTY
THEORY
VALUES
SOCIAL
EQUALITY
CONVENTIONALITIES
RESPECTABILITY
TREATMENT
TRUTH
HYPOCRISY
ETHICS
PHILISOPHY
PERFORMANCE
MORALS
TRUST
RULES
AUTHENTICITY
CHARACTER
ETIQUETTE
FAIRNESS
CRITERIA
DECENCY
RESPECT
VIRTUE
STANDARDS
PURPOSE
ATTITUDE
ACCEPTANCE
INNOCENCE
FAIRNESS
CONDUCT

-
- Doktorların ve psikologların işlerinde etik eğitimi ayrılmaz bir parça olduğu halde, BT uzmanları hiç etik eğitimi almıyor. (CIO magazine – Temmuz 15, 2000)

ETİK

- “**Etik**, karakter ve alışkanlık anlamına gelen Yunanca ‘**ethos**’tan türetilmiştir.
- *Aristoteles*, etiği “**karakter ilmi**” olarak tanımlar.”*

*Hakan Poyraz , Dil ve Ahlak,1996

ETİK

- **Eskiçağın** temel felsefi disiplini ontolojidir. Eskiçağın ya da diğer bir deyişle antikçağın filozofları “**herşeyin ölçüsü insandır, doğadadır.**”

düşüncesi ile kozmolojik bir temellendirmeye dayalı olarak bir yarar etiğinin, mutlulukçu etiğin savunucusu olmuşlardır.

- **Ortaçağa** egemen olan felsefi disiplin teoloji ve metafiziktir. Ortaçağ filozofları “**herşeyin ölçüsü tanrıdır**”

düşüncesinden yola çıkarak teolojik bir temellendirme üzerinde dinsel etiğin savunucuları olmuşlardır.

- **Yeniçağda** etkili olan felsefi disiplin epistemolojidir. “**Herşeyin ölçüsü akıl ve bilgidir**”

düşüncesi ile ifade edilen empirizm ve rasyonalizm akımlarının etkili olduğu bu çağ insanlık için felsefi anlamda bir aydınlanma çağı olarak da nitelendirilmektedir.

ETİK

- Felsefi etiğin gelişimi ve günümüz etiğine geçişinde üç önemli aşama vardır. Bunlar;
 - 1.Eski Yunanlıların etiği ve bu etiğin Kant'a kadar aynı yönde işlenişi,
 - 2.Kant tarafından etiğin yepyeni bir şekilde yeniden kurulması,
 - 3.Çağımızın ürünü olan *değerler etiğine* geçiş ve *materyal değerler etiği*

ETİK

Felsefi etikle ilk kez eski Yunanlılarda karşılaşılmıştır. Burada amaç insan mutluluğudur. Bu nedenle,

- *“Mutluluğa erişmek için ne gibi araçlara, yollara başvurmak gerekir? “*

sorusu temel sorudur.

Ancak, mutluluk anlayışı çok değişiktir ve herkes için farklıdır. Bu ise, eylemlerin ahlaklı olması veya olmamasını da değiştirecektir. Burada esas olan en üstün iyiye ulaşma fikri idi.

Kant, en üstün iyi, ideal sözcüğü ile açıklamaktadır:

- *“İdeal, insanın düşünebileceği, her şeyi ona göre belirleyeceği ve ölçüp biçeceği şeyin azamisiidir.”*

Etik Sözcüğünün Kökeni ve Anlamı

- **Etik** sözcüğü Aristoteles'ten beri kullanıla gelen çok eski bir kelimedir.
- Etimolojik kökeni olarak yunanca “**ethos**” sözcüğünden gelmektedir.
- Yunanca'da çoğul olarak kullanıldığında genellikle bir kişinin esas yurdu, kaldığı yer, ikamet ettiği ev-bark, memleket demektir.
- Karşılaşılan diğer anlamları, alışkanlıkları, geçmişten uzanan birikimleri, insan davranışının alışıldık, bildik tarzlarını, hayatın belli alışkanlıkları, töreleri, adetleri vb. kapsar.
- Sözcüğün üçüncü bir öbekte karşımıza çıkan anlamları ise, töresel-ahlaksal bilinç, töresel ahlaksal inanç ve davranışlar, tutumlar; töresel ahlaksal karakter, töresel-ahlaksal olanın kendisidir (Atayman 2005a).

Atayman,V. (2005a), Etik , Donkişot Yayınları, Temel Kültür ve Düşünce Dizisi, ISBN:9756511354, 83s.

Etik Sözcüğünün Kökeni ve Anlamı

- Latin kökenli dillerde “moral” sözcüğü, etik ile eşanlamlı olarak yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Moral sözcüğü kökünü latince mos (çoğulu mores) kelimesinden almaktadır. Moral karşılığı olarak dilimizde kullandığımız “ahlak” sözcüğü arapça “hulk” kökünden gelmektedir.
- “**Ethos**” da, “**mos**” da, “**hulk**” da töre, gelenek, görenek, alışkanlık, yerleşik hale gelmiş duygululuk hali karakter, huy, mizaç anlamlarına gelmektedir.
- Buna göre “**etik**”, “**moral**” ve “**ahlak**” sözcükleri, nüansları gözardı edildiğinde etimolojik olarak her dilde hemen hemen aynı anlama sahip sözcüklerdir.
- Ancak felsefede kendilerine atfedilen anlamlar dikkate alındığında birbirinden ayrılırlar.

Etik Sözcüğünün Kökeni ve Anlamı

- Etik sözcüğü, bir grup insanın belirli amaçlarla oluşturduğu, o amaç için türetilmiş normlardan ve/veya mevcut normlar arasından seçilmiş, konsensüslerle kararlaştırılmış ve “evrensel” olarak geçerli kılınmak istenen norm bütünü anlamında da kullanılmaktadır.
- Bir tür “ahlaklılık bildirgeleri” şeklinde düzenlenen bu normlar insanların başka insanlara nasıl muamele etmeleri ve nasıl muamele görmeleri gerektiğine ilişkin talepler getiren normlardır.

Tanımlar

- « **Ahlak** : Toplumsal değerler
- **Etik** : Evrensel değerler
- **Felsefe** : Düşünsel temeller
- **Hukuk** : Toplumsal kurallar « *

*Şevket Ruacan , Yayın Etiği, GÜ, Etik Kurullar Semp.,2008

Tanımlar

- ***Ahlak:***

Tek kişinin ya da bir insan topluluğunun, belli bir tarihsel dönemde eğilim, düşünce, inanç, töre, alışkanlık, görenek ve bunların içerdiği değer, buyruk, norm ve yasaklara göre düzenlenmiş ve bu haliyle gelenekleşmiş, yerleşmiş yaşama biçimine ahlak denir (Özlem, 2013).

Tanımlar

- ***Etik: Ahlak Felsefesi***

Ahlak anlayışının temel unsurlarını, bunların toplum hayatındaki izdüşümlerini ilmi, felsefi ve fikri açıdan ele alan ve insana ilişkin ahlaki sorunlarla ilgili doğrulanabilir ve yanlışlanabilir bilgiler ortaya koymaya çalışan bir felsefe disiplini.

Tanımlar

- **Etik**, kullanılan ahlaki terimlerin ve yargıların statüsünü çözümlemekte ve takınılan ahlaki tutumların ardında yatan yargıları ele almaktadır (Nuttall, 2011).
- **Ahlak** bir davranışı ifade ederken; **etik** davranışla ilgili bir düşünceyi ortaya koymaktadır.

Tanımlar

- ***Felsefe, doğruyu bulma yolunda düşünce etkinliğidir. (Platon)***
- Felsefe (Philosophy)
→ Philo: Sevmek, Sophia: Bilgelik

Tanımlar

- **Hukuk**, devlet tarafından tanınmış ve kabul edilmiş normlardır.
- **Hukuk**, bir kültürün üyeleri için o kültürde kabul görmüş ahlaki davranışları listeler, ahlaki olmayan davranışları ortaya koyar.
- Hem ahlak hem hukuk toplumsal düzeni korumak amacını taşır.
- Toplumun mevcut ahlaki kurallarla yetinmeyip, hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyması, ahlakın da hukuka ihtiyaç duyduğunun açık bir göstergesidir.

Tanımlar

- Hukukta kuralları ihlal edenler için yaptırımlar mevcuttur
- Hukukta yasaları yorumlayıp cezalar veren resmi görevliler bulunur
- Ahlaki kurallara uyulmadığında hukuk alanındaki gibi cezalar verilmez
- Ahlaki alanda verilen ceza vicdanidir (Ayıplama, dışlama gibi)
- Hukuk kuralları yazılıdır, ahlak kuralları yazılı değildir.

Etik, Ancak Yasal Deęil

Bir kamu görevlisinin yağmur altında ıslanan yaşlı bir insanı, makam arabasına alarak gideceği yere kadar götürmesi gibi durumlar.

Etik ve Yasal

Kamu görevlisinin kamu hizmeti bilinciyle hareket etmesi, adil ve tarafsız görev yapması, tasarrufa riayet etmesi gibi durumlar.

Yasal Olmayan

Yasal Olan

Etik Deęil ve Yasal Deęil

Kamu görevlisinin iş sahiplerine karşı taraflı davranması, usulsüzlük ve yolsuzluk yapması gibi durumlar.

Etik Deęil, Ancak Yasal

Kurumla iş ilişkisi olan bir firmadan kamu görevlisinin çocuğuna verilen bursun kabul edilmesi gibi durumlar.

TEŞEKKÜRLER...

